

Gävle kommun
Rektorn vid Hageströms skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Hageströms skola
i Gävle kommun

Tillsyn av Hagaströms skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 - våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Hagaströms skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 25 januari 2012 och den 26 januari 2012.

Helhetsbedömning

Rektorn för Hagaströms skola är rektor även för Alborga skola, Forsbacka skola, Ludvigsbergsskolan och Sofiedalsskolan. Varje skola leds av en biträdande rektor som fått flera delar av det pedagogiska ledarskapet delegerat till sig. Ett ansvarsområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs även fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras.

Tillsynen visar att både rektorn och biträdande rektor har god kännedom om verksamheten i skolan. Personalen har ett nära och fungerande samarbete med varandra och de genomför ämnesövergripande temaarbeten så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Det råder studiero i klassrummen och eleverna känner sig trygga i skolan. Eleverna ges inflytande över undervisningen bland annat genom att lärarna inför ett arbetsmoment frågar eleverna vad de kan och vad de vill lära sig mer om i ämnet. Lärarna utgår sedan från elevernas svar när de planerar undervisningen.

I Hagaströms skola finns ett antal områden som inte uppfyller författningarnas krav. Bland annat finns det brister i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömena utvecklas så att de beskriver vad eleverna kan i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som de får undervisning i. Idag skrivs skriftliga ämnesövergripande omdömen i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena i årskurs 4 i stället för i varje ämne som eleverna får undervisning i. Skolans plan mot kränkande behandling saknar rutiner för de fall när en elev känner sig kränkt av en vuxen.

Det finns elever i förskoleklassen med annat modersmål än svenska som inte får något modersmålsstöd.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Hagströms skola i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **22 maj 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och en god miljö i övrigt

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och en god miljö i övrigt.

I detta ingår att:

- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att det finns för varje skola en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Skolan erbjuder inte modersmålsstöd i förskoleklassen i enlighet med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att skolan erbjuder eleverna modersmålsstöd i förskoleklassen i enlighet med författningarna (9 kap. 10 § skollagen).

Anmärkingar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska Ni senast den **22 maj 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Skäl för beslut

Föreläggande:**Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt****Bedömning:**

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska arbetet mot kränkande behandling planeras och följas upp varje år genom att en plan mot kränkande behandling upprättas. I planen ska skolan ge en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det ska även framgå vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas eller genomföras det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska finnas i efterföljande års plan. Lärare och annan personal har en skyldighet att anmäla till rektorn om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Rektorn har en skyldighet att anmäla detta till huvudmannen.

Hagatröms skola har en plan mot kränkande behandling benämnd "Hagatröms skolas Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling" som uppges gälla för förskoleklass och årskurs 1-6. Planen innehåller främjande och förebyggande åtgärder och de förebyggande åtgärderna är tydligt kopplade till en kartläggning som gjorts i skolan. Planen innehåller även rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och för akuta situationer. Rutinerna omfattar inte vuxenkränkningar av elever. Förskoleklassens verksamhet är inte heller synlig i planen.

Rektorn och biträdande rektor uppger i intervju att det finns en rutin och blanketter för att rapportera signaler om kränkande behandling till huvudmannen. Rutinen och blanketterna har dock enligt rektorn och biträdande rektor inte fungerat tillfredsställande och några rapporter har inte lämnats till huvudmannen.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning:

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Om det framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska sådant stöd ges till eleven. Ska en elev ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoseas och hur de ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn eller av den som rektor har delegerat detta till.

Skolinspektionen har tagit del av några av de åtgärdsprogram som utarbetats i Hagsröms skola. I några av åtgärdsprogrammen är beskrivningen av behoven och de beslutade åtgärderna sådana att de ryms inom ramen för anpassning av undervisningen. Exempelvis beskrivs en elevs behov som att eleven "behöver uppmuntran och stöd i sin läsning för att ytterligare förbättra sin avkodning och därmed få ett bättre läsflyt". En åtgärd på gruppnivå uppges vara att det ska finnas tillgång till dator i klassrummet för läs och skrivträning. Eleven ska vidare erbjudas att delta i "TILprogrammet och trädet". Av åtgärdsprogrammen framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs därmed att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Den ska även sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av några av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som utarbetats i Hagaströms skola och kan konstatera att de varierar i kvalitet. Några skriftliga omdömen beskriver inte vad eleven kan i förhållande till kunskapskraven. Istället uppges att eleven har deltagit i ämnet eller i vissa arbetsmoment. Elever uppges även i intervjuer och samtal att de inte vet hur det går för dem i de olika ämnena trots att de har utvecklingssamtal en gång per termin. Skriftliga omdömen skrivs även ämnesövergripande i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena i årskurs 4 i stället för i respektive ämne inom ämnesområdena. Eftersom det finns ett centralt innehåll i kursplanerna för respektive ämne från och med årskurs 4 ska skriftliga omdömen skrivas i varje ämne som eleven får undervisning i. I några individuella utvecklingsplaner saknas en beskrivning av de insatser som skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven.

Tillsynen visar att eleven och elevens vårdnadshavare inte fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling på det sätt som författningarna föreskriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Skolan erbjuder inte modersmålsstöd i förskoleklassen i enlighet med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen ska förskoleklassen medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

I förskoleklassen i Hagaströms skola finns elever med annat modersmål än svenska. Det handlar om elever med finska som modersmål. Något modersmålsstöd ges dock inte till eleverna. Av förarbetena till skollagen framgår att förskoleklassen ska medverka till att barn med annat modersmål får möjlighet att utveckla sitt modersmål. Det ska i första hand vara en pedagogisk fråga för förskoleklassen hur modersmålsstöd ges. Vidare framgår att det i varje förskoleklass där det finns elever med annat modersmål än svenska ska aktiviteter, arbetsätt, miljö och material anpassas till elevernas behov. Det kan enligt förarbetena exempelvis handla om att tillhandahålla läromedel eller sagoböcker på elevernas modersmål eller att ha musikstunder och andra typer av samlingar där fokus ligger på elevernas kultur och där svenska begrepp i samtalen används parallellt med begreppen på elevernas modersmål.

Tillsynen visar att modersmålsstöd inte erbjuds i förskoleklassen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 8 § och 9 kap. 10 § skollagen.

Anmärkning:**Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande****Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Information och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter

deras ålder och mognad. Utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten.

Tillsynen visar att eleverna i Hagsströms skola har klassråd och elevråd. Eleverna har, utifrån ålder, inflytande över undervisningens innehåll genom att lärarna bland annat frågar eleverna vad de kan om ett ämne och vad de skulle vilja lära sig mer om. Lärarna utformar sedan undervisningen utifrån vad som framkommit i kartläggningen. Eleverna får även välja redovisningssätt och arbetsätt. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av, exempelvis kvalitetsredovisning och arbetsplan, saknas dock en redogörelse över utformningen av inflytandet. Rektorn och biträdande rektor bekräftar i intervju att det saknas dokumentation av hur elevinflytandet ska utformas.

Tillsynen visar att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten. Eftersom tillsynen även visar att eleverna har inflytande över utbildningen och att en progression i inflytandet finns bedöms bristen som en mindre allvarlig överträdelse av de bestämmelser som gäller för utbildningen. Gävle kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

1 kap. 10 § och 4 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följas upp och utvecklas. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs enligt lagen.

I Hagsströms skola bedrivs ett kontinuerligt kvalitetsarbete. Skolinspektionen har tagit del av skolans sammanställning över måluppfyllelsen i alla ämnen i årskurs 5. Resultaten redovisas inte i varje enskilt naturorienterande respektive samhällsorienterande ämne. Det framgår således inte av sammanställningen hur måluppfyllelsen ser ut i respektive ämne vilket gör att resultaten i alla ämnen inte fullt ut går att analysera och följa upp.

Tillsynen visar att skolan saknar en redovisning av måluppfyllelsen i alla ämnen. Eftersom skolan bedöms ha ett kontinuerligt kvalitetsarbete som i övrigt uppfyller författningarnas krav och bristen bedöms vara mindre allvarlig tilldelas Gävle kommun en anmärkning gällande bristen.

Författning:

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt Hageströms skolas egna uppgifter uppnådde 86 procent av eleverna i årskurs 3 de nationella målen i svenska och 90 procent av eleverna de nationella målen i matematik år 2011. Enligt nationell statistik för de nationella ämnesproven i svenska hade skolan sämre resultat än riket på sex av åtta delprov. Mellan 77 och 98 procent av eleverna nådde kravnivåerna på de olika delproven i svenska. I de nationella ämnesproven i matematik hade skolan bättre resultat än riket på fem av sju delprov. I matematik nådde mellan 90 och 94 procent av eleverna kravnivåerna på de nationella ämnesproven.

Av skolans egna uppgifter för år 2010 gällande måluppfyllelsen i alla ämnen i årskurs 5 framgår att andelen elever som nådde målen varierar mellan 89 och 100 procent i de olika ämnena. I engelska nådde 89 procent av eleverna målen, i matematik och svenska nådde 93 procent av eleverna målen, och i idrott och hälsa, teknik, naturorienterande och samhällsorienterande ämnena nådde 96 procent av eleverna målen. I hem- och konsumentkunskap, musik och slöjd nådde samtliga elever målen.

Nationell statistik för de nationella ämnesproven för år 2011 saknas för årskurs 5. Året 2010 nådde mellan 85 och 96 procent av eleverna kravnivåerna på de olika delproven i engelska. Skolan hade ett bättre resultat än riket på samtliga delprov i engelska. I matematik nådde mellan 78 och 93 procent av eleverna kravnivåerna på de olika delproven. Skolan hade bättre resultat än riket på två av fyra delprov. I svenska nådde mellan 81 och 100 procent av eleverna kravnivåerna på de olika delproven. Skolan hade ett sämre resultat än riket på tre av fem delprov i svenska. Alla elever ges inte möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Värdegrundsarbetet

I Hageströms skola råder studiero och eleverna känner sig trygga. Det bedrivs ett förebyggande arbete mot kränkande behandling. Bland annat finns en fadder verksamhet och det är vuxna rastvakter ute med eleverna varje rast. I skolan finns gemensamma ordningsregler för att skapa studiero i skolan. Skolan har

även en plan mot kränkande behandling som upprättas årligen. Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav fullt ut.

Beskrivning av Hageströms skola

Hageströms skola ligger i stadsdelen Hageström, cirka fyra kilometer öster om Gävle centrum. Skolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. I skolan finns även en särskild undervisningsgrupp kallad Bumerangen för elever med autismspektrumtillstånd samt fritidshem och fritidsklubb. I skolan går 303 elever.

Lärarna är organiserade i tre arbetslag. I varje arbetslag finns en pedagogisk utvecklingsledare. För ledningen av skolan ansvarar en rektor och en biträdande rektor. Rektorn ansvarar förutom för Hageströms skola även för Alborga skola, Forsbacka skola, Ludvigsbergsskolan och Sofiedalsskolan.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Siw Sjödin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Josefine Dahlqvist
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).